

Demonstratie - nuvela fantastica

Scrisa la Paris in 1959, publicata pentru prima oara in 1962, nuvela a fost inclusa in volumul "La tiganci si alte povestiri".

Nuvela fantastica este o specie epica in proza, cu o constructie riguroasa, angrenand doua planuri narrative (al realitatii, respectiv al evenimentului misterios), in care evolueaza personajul aflat in imposibilitatea de a da o explicatie intamplarilor.

Fantasticul eliadesch transfigureaza artistic notiunile abordate in lucrarile savantului: mitul, hierofania (manifestarea relevata a sacralului in profan), iesirea din timp, moartea ca initiere.

Perspectiva impersonala, neimplicata a naratorului este dublata de perspectiva protagonistului, ins obisnuit, care traieste uimirea si teama, stari specifice naratiunii fantastice.

Titlul nuvelei sugereaza o hierofanie, locul numit „la tiganci” reprezentand simbolic, lumea cealalta, libera de contingentele timpului si ale spatiului. Prin corelare cu titlul, tema nuvelei este aceea a iesirii din timpul istoric, linear, ireversibil si a trecerii in timpul mitic, circular.

Nuvela este realizata prin tehnica epicului dublu. Naratiunea este realizata prin inlantuirea celor opt episoade, care ar marca un numar simetric de treceri ale personajului de la o existenta la alta.

In incipit este descris credibil cadrul: canicula in Bucurestiul interbelic, surprins prin detalii realiste. Reprezentarea veridica a realitatii in proza fantastica este dublata de semnificarea ei. In final, se sugereaza ca explicatie pentru evenimentele relatate o stare „ca intr-un vis”, nuvela avand final deschis.

Primul nivel de interpretare, simplu, cu desfasurare propriu-zisa a intamplarilor se deruleaza liniar (se intoarce de la o meditatie, de pe strada Preoteselor, din Bucuresti). In

tramvai, amintindu-si ca si-a uitat servieta cu partituri la Otilia, profesorul coboara cu intentia de a lua tramvaiul in sens invers. Arsita si mirosul de asfalt topit (doua trasaturi ale realului) il gonesc spre urmatoarea statie (la care nu va ajunge niciodata pentru ca va intra in „ireal”).

Atras de umbra din gradina tigancilor, Gavrilescu intra in aceea insula de racoare neasteptata. Este intampinat de o fata care-l conduce la baba de la intrare si care il trimite „la bordei”. Acolo, Gavrilescu este supus la o proba initiatica (sa ghiceasca tigancica dintre cele trei fete - o tigancica, o grecoaică si o everica).

Insetat, bea multa apa (apa simbolizeaza cunoasterea, spiritualitatea) sorbind din cafeaua adusa de cele trei fete. Prins intr-o hora de iele, este condus spre locul unde se afla pianul. Trezit cu ajutorul cafelei si dorind sa se intoarca acasa, profesorul constata ca in lumea Bucurestiului parcursese mai multi ani.

Dezorientat, revine la tiganci unde il astepta Hildegard care-l va conduce intr-o alta lume, in moarte. Finalul impune intelegerea textului ca o alegorie a trecerii spre lumea cealalta.

- caracterizare Gavrilescu -

Intalnim in nuvela, promisiunea unui paradis conditionat de identificarea tiganciei (pe care eroul o rateaza). Neghicind, Gavrilescu se dovedeste incapabil de a accede la sacru. In tramvai, eroul afla ca bacnotele s-au scos din circulatie de un an si biletul si-a dublat pretul de cinci ani. Pe langa o larga simbolistica (baba, vizitiul, fetele, Hildegard), intalnim in nuvela mitul concentrat al labrintului in care se remarca frecventa mare a cifrei sacre trei.

Nu se poate afirma nici ca Gavrilescu a stat la tiganci o dupa-amiaza, nici ca a stat acolo doisprezece ani - adevarul este ca Gavrilescu a disparut din timpul sau inca inainte de a ajunge la tiganci.

Mircea Eliade propune o lectie de initiere a artistului in retrairea realului, spre a ajunge la fantastic si a-l depasi pentru a atinge sacru, trecand prin dezamagire.

